

Konsultant krajowy w dziedzinie medycyny rodzinnej

dr hab. Agnieszka Mastalerz - Migas, prof. UMW

Wykaz źródeł bibliograficznych oraz wytycznych właściwych towarzystw naukowych, na podstawie których jest weryfikowana poprawność pytań testowych PES w dziedzinie

MEDYCYNY RODZINNEJ

od sesji jesiennej 2026

Podręczniki obowiązkowe*:

1. **Medycyna rodzinna. Podręcznik dla lekarzy i studentów**, red. Windak A, Chlabicz S, Mastalerz-Migas A, Wydawnictwo Termedia, Poznań, 2015 – obowiązkowa tylko część pierwsza: Dziedzina medycyny rodzinnej
2. **Interna Szczeklika. Mały podręcznik 2025/2026**. Wyd. Medycyna Praktyczna (zakres wiedzy obejmujący tematy wymienione w programie specjalizacji z medycyny rodzinnej)
3. **Pediatrya w praktyce lekarza POZ**, red. Dobrzańska A, Obrycki Ł, Socha P; wyd. Standardy Medyczne, 2022
4. **ABC bilansów zdrowia dziecka: podręcznik dla lekarzy**, Oblacińska A, Jodkowska M, Sawiec P (red.), Kraków, Medycyna Praktyczna, wydanie drugie, 2025.
5. **Wakcynologia praktyczna**; red. Ciechanowski P, Mrożek-Budzym D; wyd. Alfa-medica press, wydanie 11, 2026
6. **EKG dla lekarzy rodzinnych. Atlas**. Red. Ireneusz Szymczyk, Błażej Kusz, wyd. Fundacja Pro Medico Śląskiej Izby Lekarskiej w Katowicach, wydanie drugie, 2025
7. **Repozytorium Medycyny Rodzinnej**, Windak A, Chlabicz S. (red.); Wydawca: ZIZ Centrum Edukacji, Kraków, wydanie drugie, 2025

Wytyczne i rekomendacje – obowiązkowe (obowiązują najnowsze wersje wytycznych, w zakresie wiedzy przewidzianym programem specjalizacji i kompetencji lekarza rodzinnego)**

1. Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u chorych na cukrzycę Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego 2026 (część dotycząca postępowania w POZ)
2. Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u chorych na otyłość Polskiego Towarzystwa Leczenia Otyłości (2024)
3. Wytyczne postępowania w nadciśnieniu tętniczym w Polsce 2024 — stanowisko Ekspertów Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego/Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego
4. Rekomendacje postępowania w pozaszpitalnych zakażeniach układu oddechowego. 2025, cz. 1, dostępne on-line: <https://antybiotyki.edu.pl/wp-content/uploads/2026/01/Rekomendacje-postepowania-w-zakazeniach-ukladu-oddechowego%202025.pdf>
5. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Nefrologii Dziecięcej (PTFND) dotyczące postępowania z dzieckiem z zakażeniem układu moczowego (aktualne): https://ptnfd.org/site/resource/1323,zalecenia-zum_2021.pdf

6. Rekomendacje postępowania w zakażeniach ośrodkowego układu nerwowego (2) – Leczenie, profilaktyka, nadzór nad zakażeniami, 2024, Wydanie drugie, poszerzone (wersja 2), w zakresie: rozdział: 5: Postępowanie w przypadku wystąpienia zakażenia/zakażeń meningokokowych: https://antybiotyki.edu.pl/wp-content/uploads/2026/03/Rekomendacje-w-zakazeniach-OUN-2_2026_02_19.pdf
7. Bezpieczne stosowanie benzodiazepin w podstawowej opiece zdrowotnej – rekomendacje dla lekarzy rodzinnych. Dostęp online: https://ptmr.info.pl/wp-content/uploads/2020/09/rekomendacje_benzodiazepiny-2019.pdf
8. Leczenie zapalenia piersi podczas laktacji <https://podyplomie.pl/ginekologia/22713,protokol-leczenia-zapalenia-piersi>
9. Wytyczne Polskiego Towarzystwa Urologicznego, Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników oraz Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej dotyczące diagnostyki, terapii i postępowania w pozaszpitalnych zakażeniach dolnych dróg moczowych <https://ptmr.info.pl/wytyczne/wytyczne-polskiego-towarzystwa-urologicznego-polskiego-towarzystwa-ginekologow-i-poloznikow-oraz-polskiego-towarzystwa-medycyny-rodzinnej-dotyczace-diagnostyki-terapii-i-postepowania-w-pozaszpitalny/>
10. [Rekomendacje-Polskiego-Towarzystwa-Medycyny-Rodzinnej-Polskiego-Towarzystwa-Zywienia-Pozajelitowego-Dojelitowego-i-Metabolizmu-POLSPEN-oraz-Polskiego-Towarzystwa-Zywienia-Klinicznego-w-zakresie-diagno,98,54963,0,0.html](https://www.ptmr.info.pl/wytyczne/wytyczne-polskiego-towarzystwa-urologicznego-polskiego-towarzystwa-ginekologow-i-poloznikow-oraz-polskiego-towarzystwa-medycyny-rodzinnej-dotyczace-diagnostyki-terapii-i-postepowania-w-pozaszpitalny/)
11. [Wytyczne-konsultanta-krajowego-w-dziedzinie-chorob-pluc-oraz-konsultanta-krajowego-w-dziedzinie-medycyny-rodzinnej-dotyczace-diagnostyki-i-leczenia-przewlekłej-obturacyjnej-choroby-pluc-w-POZ-w-ramach,98,56078,0,0.html](https://www.ptmr.info.pl/wytyczne/wytyczne-polskiego-towarzystwa-urologicznego-polskiego-towarzystwa-ginekologow-i-poloznikow-oraz-polskiego-towarzystwa-medycyny-rodzinnej-dotyczace-diagnostyki-terapii-i-postepowania-w-pozaszpitalny/)
12. Stanowisko konsultantów krajowych w dziedzinach kardiologii oraz medycyny rodzinnej oparte na aktualnych standardach postępowania (ESC/PTK 2024) dotyczące zasad przeprowadzania diagnostyki przewlekłych zespołów wieńcowych z wykorzystaniem angio-TK tętnic wieńcowych w ramach POZ, z uwzględnieniem opieki koordynowanej [Stanowisko-konsultantow-r-nkrajowych-w-dziedzinach-r-nkardiologii-oraz-medycyny-r-nrodzinnej-oparte-na-aktualnych-r-nstandardach-postepowania-r-n-ESC-PTK-2024-dotyczace-r-nzasad-przeprowadzania-r-ndia,98,55694,0,0.html](https://www.ptmr.info.pl/wytyczne/wytyczne-polskiego-towarzystwa-urologicznego-polskiego-towarzystwa-ginekologow-i-poloznikow-oraz-polskiego-towarzystwa-medycyny-rodzinnej-dotyczace-diagnostyki-terapii-i-postepowania-w-pozaszpitalny/)
13. [Wytyczne-konsultanta-krajowego-w-dziedzinie-nefrologii-konsultanta-krajowego-w-dziedzinie-medycyny-rodzinnej-oraz-prezesa-Polskiego-Towarzystwa-Nefrologicznego-dotyczace-diagnostyki-i-leczenia-przewle,98,55588,0,0.html](https://www.ptmr.info.pl/wytyczne/wytyczne-polskiego-towarzystwa-urologicznego-polskiego-towarzystwa-ginekologow-i-poloznikow-oraz-polskiego-towarzystwa-medycyny-rodzinnej-dotyczace-diagnostyki-terapii-i-postepowania-w-pozaszpitalny/)
14. **Stanowiska i wytyczne konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej** dostępne na stronie: www.ptmr.info.pl

Artykuły obejmujące tematykę obowiązującą do egzaminu (linki):

1. <https://www.mp.pl/medycynarodzinna/praktyka-kliniczna/324391,bolesne-miesiaczkowanie>
2. <https://www.mp.pl/ginekologia/wytyczne/inne/320591,leczenie-zakazen-przenoszonych-droga-plciowa-cz-ix-wytyczne-cdc>
3. <https://www.mp.pl/ginekologia/wytyczne/inne/294317,leczenie-zakazen-przenoszonych-droga-plciowa-cz-iii-wytyczne-cdc>
4. <https://www.mp.pl/dermatologia/przeglad-badan/313208,u-kogo-nalezy-wykonac-badanie-przesiewowe-w-kierunku-kily>
5. <https://www.mp.pl/ginekologia/wytyczne/inne/264631,nudnosci-i-wymioty-ciazowe-oraz-niepowsciagliwe-wymioty-ciezarnych>
6. <https://www.mp.pl/poz/psychiatria/depresja/257558,diagnostyka-i-rozpoznanie-leczenia-chorych-na-depresje-w-warunkach-poz>

7. <https://www.mp.pl/poz/psychiatria/depresja/260316,diagnostyka-i-rozpoznanie-leczenia-chorych-na-depresje-w-warunkach-poz>
8. <https://www.mp.pl/poz/psychiatria/depresja/244528,ocena-skuteczności-terapii-przeciwdepresyjnej-zastosowanej-w-poz-i-co-dalej>
9. https://www.mp.pl/poz/psychiatria/zaburzenia_snu/101012,bezsenność
10. https://www.mp.pl/poz/psychiatria/zaburzenia_snu/213706,odstawianie-agonistów-receptora-benzodiazepinowego-stosowanych-z-powodu-bezsenność
11. <https://www.mp.pl/geriatria/wytyczne/287547,farmakoterapia-u-pacjentów-w-starszym-wieku>
12. <https://www.mp.pl/geriatria/wytyczne/276596,zespół-kruchości-u-pacjenta-w-starszym-wieku>
13. <https://www.termedia.pl/Rola-lekarza-POZ-w-leczeniu-najczęstszych-schorzeń-powierzchni-oka,98,28959,1,0.html>
14. <https://infekcje.mp.pl/choroby/kleszcze/346195,diagnostyka-i-leczenie-boreliozy-z-lyme-zalecenia-pteilchz-2023-cz-1-wprowadzenie-i-obraz-kliniczny>
15. <https://infekcje.mp.pl/choroby/kleszcze/346201,diagnostyka-i-leczenie-boreliozy-z-lyme-zalecenia-pteilchz-2023-cz-2-diagnostyka>
16. <https://infekcje.mp.pl/choroby/kleszcze/346205,diagnostyka-i-leczenie-boreliozy-z-lyme-zalecenia-pteilchz-2023-cz-3-leczenie>
17. <https://infekcje.mp.pl/choroby/kleszcze/346210,diagnostyka-i-leczenie-boreliozy-z-lyme-zalecenia-pteilchz-2023-cz-4-borelioza-u-ciezarnych-i-u-dzieci>
18. [Kiedy, komu i w jakim celu zaleca się profilaktycznie antybiotyk po ekspozycji na krztusiec? - Inne metody profilaktyki - Błonica, tężec, krztusiec - Zapytaj eksperta - pytania i odpowiedzi - Szczepienia - Medycyna Praktyczna dla lekarzy \(mp.pl\)](#)
19. <https://www.mp.pl/medycynarodzinnawartykuly/301893,kluczowe-znaczenie-wywiadu-i-badania-przedmiotowego-w-rozpoznawaniu-porazenia-nerwu-twarzowego-typu-bella>
20. <https://www.mp.pl/medycynarodzinnawytyczne/195660,ból-ucha-rozpoznawanie-częstych-i-rzadkich-przyczyn>
21. <https://www.mp.pl/otolaryngologia/artykuly/ucho/299980,leczenie-ostrego-zapalenia-ucha-zewnetrznego-w-swietle-aktualnych-wytycznych>
22. <https://pimr.pl/assets/pdf/artykuly/313-328-paediatrics-family-medicine-4-2022-leszczynska-pl.pdf>
23. <https://infekcje.mp.pl/choroby/rsv/wytyczne-przegladowe/393337,profilaktyka-bierna-zakazen-rsv-w-populacji-niemowlat>
24. <https://ptwalc.org.pl/wytyczne-i-stanowiska/stanowisko-zarzadu-polskiego-towarzystwa-wakcynologii-i-prezesa-polskiego-towarzystwa-pediatrycznego-w-sprawie-realizacji-szczepien-podstawowych-przeciw-blonicy-tezcowi-i-krztuscowi-u-dzieci-w-wieku/>
25. <https://www.mp.pl/szczepienia/artykuly/przegladowe/392887,program-szczepien-ochronnych-na-2026-rok-zmiany-watpliwosci-i-kontrowersje>

Podręczniki zalecane:

1. *Komunikowanie się lekarza i pacjenta w medycynie rodzinnej.* Red. A. Mastalerz-Migas, A. K. Jankowska, J. Barański, Wyd. Edra Urban&Partner, Wrocław, 2021

Edukacyjne strony internetowe (zalecane):

1. www.ptmr.info.pl

UWAGA:

W sytuacji, gdy informacje z podręczników i wytycznych/rekomendacji dotyczą tych samych tematów, ale z uwagi na czas wydania zalecenia są różne – obowiązuje **wiedza najnowsza i aktualne wytyczne.*

W przypadku dokumentów o szerokim zakresie merytorycznym, **do egzaminu obowiązuje zakres wiedzy obejmujący tematy wymienione w programie specjalizacji

Akty prawne obowiązkowe:

1. Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz.U. z 2025 r. poz. 515 tekst jednolity).
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1427 – tekst jednolity, z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zakresu zadań lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i położnej podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 2335).
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 782, tekst jednolity)
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych oraz Międzynarodowej Książeczki Szczepień Dz.U. 2023 poz. 2056
6. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2025 r. poz. 1675, tekst jednolity, z późniejszymi zmianami) – **tylko art. 17, art. 18, art. 19, art. 21, art. 21a i b, art. 26, art. 27, art. 40, art. 41.1**
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie zgłaszania podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu (Dz.U. z 2023 r. poz. 1045, tekst jednolity)
8. Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 31 października 2025 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2026 (Dz. Urz. Min. Zdr. z 2025 r. poz. 85).
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie standardu organizacyjnego teleporady w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 1194, tekst jednolity).
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2023 r. w sprawie standardu organizacyjnego leczenia bólu w warunkach ambulatoryjnych (Dz.U. z 2025 poz. 612, tekst jednolity).

11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870).
12. Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz.U. 2025 poz. 400, tekst jednolity, z późn. zmianami) – **tylko par. 3 ust. 1-5, par. 8 i par. 12**
13. Ustawa z 6 listopada 2008 o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U.2024 poz. 581, tekst jednolity) – **tylko Art. 1-31**

Konsultant krajowy

w dziedzinie medycyny rodzinnej

dr hab. Agnieszka Mastalerz-Migas, prof. UMW

Wrocław, 19 kwietnia 2026 r.